

12. సూరహ్ యూసుఫ్

سُورَةُ يُوسُفَ

ఈ సూరహ్, 10 నుండి 15వ సూరాహ్ల సమూహంలో మూడవది. ఇది చివరి మక్కా కాలపు సూరహ్. ఇందులో 111 ఆయతులున్నాయి. ఇది ఒక ప్రవక్త యొక్క పూర్తి గాథను ఒకే చోట వివరించిన ఒకే ఒక్క సూరహ్. దీని ద్వారా కష్టాలలో సహనం వహించాలి, అల్లాహ్ (సు.తా.) కోరినదే జరుగుతుంది, సత్యానిదే అంతిమ విజయం మరియు ప్రవక్తల కలలు నిజమవుతాయి అనే విషయాలు తెలుస్తున్నాయి. ఇబ్రాహీం, ఇస్హాఖ్, య'అఖూబ్ (ఇస్రాయిల్) 'అలైహిమ్ అస్సలామ్ల తరువాత వచ్చిన ప్రవక్త యూసుఫ్ (అ.స.). ఇతని తరువాత కూడా ఇస్రాయిల్ సంతతిలో చాలా మంది ప్రవక్తలు వచ్చారు. ఇది సూరహ్ హూద్ (11) తరువాత అవతరింపజేయబడింది. ఈ పేరు 4వ ఆయత్లో మొదటిసారి వచ్చింది.

అసంత కరుణామయుడు అపార కరుణాప్రదాత
అయిన అల్లాహ్ పేరుతో

1. అలిఫ్-లామ్-ర. ఇవి స్పష్టమైన గ్రంథ ఆయతులు.
2. వాస్తవంగా, మీరు బాగా అర్థం చేసుకోవాలని, మేము ఈ ఖుర్ఆన్ ను 'అరబ్బీ భాషలో అవతరింపజేశాము.'
3. (ఓ ప్రవక్తా!) మేము ఈ ఖుర్ఆన్ ద్వారా అవతరింపజేసిన కథలలో ఉత్తమమైన గాథను నీకు వినిపించ బోతున్నాము మరియు ఇంతకు ముందు నీవు దీనిని ఎరుగవు.²

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الرَّ كَيْ لَيْكُ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ ﴿١﴾

إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ

تَعْلَمُونِ ﴿٢﴾

تَحْنُ نَفْضُ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْقَصَصِ

بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ

وَإِنْ كُنْتَ مِنْ قَبْلِهِ لَمَنِ

الْعَافِيَيْنِ ﴿٣﴾

1. ప్రతి దివ్యగ్రంథం ఆ ప్రాంతపు ప్రజల భాషలోనే అవతరింపజేయబడింది. దివ్యగ్రంథాలు ప్రజల మార్గదర్శకత్వం కొరకే అవతరింపజేయబడతాయి. కావున అల్లాహ్ (సు.తా) ఈ ఉత్తమ దివ్యగ్రంథం (ఖుర్ఆన్), ఉత్తమ భాష 'అరబ్బీలో, ఉత్తమ ప్రవక్త ము'హమ్మద్ (స'అస)పై, ఉత్తమమైన దైవదూత జిబ్రీల్ (అ.స.) ద్వారా, ఉత్తమమైన నగరం మక్కాలో, ఉత్తమమైన నెల రమ'దాన్లో అవతరింపజేశాడు. చూడండి, 13:37, 14:4.
2. ప్రవక్తలకు అగోచర జ్ఞానం ఉండదని ఇక్కడ మరొకసారి విశదీకరించబడింది. చూడండి, 4:113 మరియు 43:52.

4. (జ్ఞాపకం చేసుకోండి) యూసుఫ్ తన తండ్రితో: “ఓ నాన్నా! నేను వాస్తవంగా (కలలో) పదకొండు నక్షత్రాలను, సూర్యుణ్ణి మరియు చంద్రుణ్ణి చూశాను; వాటిని నా ముందు సాష్టాంగపడుతున్నట్లు చూశాను.” అని అన్నప్పడు!

5. (అతని తండ్రి) అన్నాడు: “ఓ నా చిన్న ప్రియ కుమారుడా! నీ స్వప్నాన్ని నీ సోదరులకు తెలుపకు. ఎందుకంటే వారు నీకు విరుద్ధంగా కుట్ర పన్నవచ్చు! నిశ్చయంగా, షైతాన్ మానవునికి బహిరంగ శత్రువు.

6. “మరియు ఆ విధంగానే జరుగుతుంది! నీ ప్రభువు నిన్ను ఎన్నుకుంటాడు మరియు నీకు సంఘటనల (స్వప్నాల) గూఢార్థ వివరణ కూడా నేర్పుతాడు మరియు నీ పూర్వికులైన (తాతముత్తాతలైన), ఇబ్రాహీమ్ మరియు ఇస్‌హాఖ్‌లకు ప్రసాదించినట్లు నీకూ మరియు య'అఖూబ్ సంతతి వారికి సంపూర్ణంగా తన అనుగ్రహాన్ని ప్రసాదిస్తాడు. నిశ్చయంగా, నీ ప్రభువు సర్వజ్ఞుడు, మహావివేకవంతుడు.” (3/4)

7. * వాస్తవానికి, యూసుఫ్ మరియు అతని సోదరుల (గాథలో) ఆడిగే వారికి ఎన్నో సూచనలు ఉన్నాయి.

إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَبِيهِ يَا أَبَتِ إِنِّي
رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ
وَالْقَمَرَ رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ ﴿٤﴾

قَالَ يَبْنَئِي لَا تَقْضُصْ رُءْيَاكَ عَلَيَّ
إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ
الشَّيْطَانَ لِلْإِنْسَانِ عَدُوٌّ مُّبِينٌ ﴿٥﴾

وَكَذَلِكَ يَجْنِبُكَ رَبُّكَ
وَيَعَلِّمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ
وَيُتِمُّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَعَلَى
ءَالِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَى
أَبَوَيْكَ مِنْ قَبْلُ ۖ إِنَّا بَرَاهِمَ ۖ وَإِسْحَاقَ ۖ إِنَّ
رَبَّكَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦﴾

﴿٧﴾ لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ
ءَايَاتٍ لِّلْسَائِلِينَ ﴿٧﴾

1. య'అఖూబ్ (అ.స.) ఒక ప్రవక్త, కాబట్టి తన కుమారుని స్వప్నాన్ని వెంటనే అర్థంచేసుకున్నారు.

8. అప్పుడు వారు (యూసుఫ్ సోదరులు పరస్పరం) ఇలా అనుకున్నారు: “మనది ఒక బలమైన వర్గం, అయినప్పటికీ యూసుఫ్ మరియు అతని సోదరుడు (బెన్యామీన్) అంటే మన తండ్రికి మనకంటే ఎక్కువ ప్రేమ.¹ నిశ్చయంగా మనతండ్రి స్పష్టమైన తప్పుడు అభిప్రాయంలో ఉన్నాడు.”

9. (వారిలో ఒకడు ఇలా అన్నాడు): “యూసుఫ్ను చంపండి, లేదా అతణ్ణి ఎక్కడైనా ఒంటరిగా వదిలిపెట్టండి. ఇలా చేసినట్లయితే మీ తండ్రి ధ్యాస (ప్రేమ) కేవలం మీ వైపునకే మరలుతుంది. ఆ తరువాత మీరు (ప్రాయశ్చిత్తం చేసి) సద్వర్తనులుగా ప్రవర్తించండి.”

10. వారిలో మరొకడు అన్నాడు: “యూసుఫ్ను చంపకండి. మీరు (ఎదైనా) చేయాలనే అనుకుంటే! అతనిని ఒకలోతైన బావిలో పడవేయండి,² ఎవరైనా బాటసారులు అతనిని తీసుకొని పోవచ్చు!”

11. వారు అన్నారు: “నాన్నా నీవు యూసుఫ్ విషయంలో మమ్మల్ని ఎందుకు నమ్మవు? వాస్తవానికి మేము అతని శ్రేయోభిలాషులము!

إِذْ قَالُوا لِيُوسُفُ وَأَخُوهُ
أَحَبُّ إِلَيْنَا مِنَّا وَنَحْنُ
عُصْبَةٌ إِنَّ أَبَانَا لَفِي ضَلَالٍ

مُبِينٍ ﴿٨﴾

أَفَقُلُوا لِيُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا
يَعْلَمُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا
مِنْ بَعْدِهِ قَوْمًا صَالِحِينَ ﴿٩﴾

قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ لَا نَفَعَلُوا لِيُوسُفَ
وَأَخُوهُ فِي غَيْبَتِ الْبِحْبِ يَلْقَاهُ
بَعْضُ السَّيَّارَةِ إِن كُنْتُمْ

فَاعِلِينَ ﴿١٠﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى
يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَصِحُونَ ﴿١١﴾

1. బెన్యామీన్ మరియు యూసుఫ్ (అలైహిమ్ స.లు); య'అఖూబ్ (అ.స.) మరియు రాచెల్ (Rachel) కుమారులు. మిగతా 10 మంది సోదరుల తండ్రి య'అఖూబ్ (అ.స.)కాని తల్లులు వేరు.

2. అల్-జుబ్బు: అంటే ఒక లోతైన బావి. దాని చుట్టు గోడ ఉండదు. మరియు నీళ్ళు కూడా చాలా లోతుగా ఉండవు.

12. “రేపు అతనిని మావెంట పంపండి, అతడు అక్కడ ఆడుకొని సంతోష పడతాడు. మరియు మేము తప్పక అతనికి రక్షకులుగా ఉంటాము.”

13. (వారి తండ్రి య'అఖుబ్) అన్నాడు: “మీరు అతనిని తీసుకొనిపోవటం నిశ్చయంగా, నన్ను చింతాక్రాంతునిగా చేస్తోంది. మీరు అతని విషయంలో ఏమరుపాటులో ఉన్నప్పుడు అతనిని ఏదైనా తోడేలు తినివేస్తుండేమోనని నేను భయపడుతున్నాను.”

14. వారన్నారు: “మేము ఇంత పెద్ద బలగం ఉన్నప్పటికీ అతనిని తోడేలు తినివేస్తే! నిశ్చయంగా, మేము పనికిరాని (చేతగాని) వారమే కదా!”

15. ఆ పిదప వారు అతనిని తీసుకొనిపోయి ఒక లోతుబావిలో పడవేద్దామని నిర్ణయించుకున్నారు. అప్పుడు మేము అతనికి దివ్య జ్ఞానం (వ'హీ) ద్వారా ఇలా తెలిపాము: “నీవు (ఒక రోజు) వారికి ఈ కార్యాన్ని జ్ఞప్తికి తెచ్చే సమయం వస్తుంది, మరియు వారు నిన్ను గుర్తుపట్టలేరు.”¹

16. మరియు 'ఇషా సమయంలో (చీకటి పడ్డ తరువాత) వారు తమ తండ్రి వద్దకు ఏడ్చుకుంటూవచ్చారు.

أَرْسَلَهُ مَعَنَا غَدًا يَرْتَع وَيَلْعَبُ
وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٢﴾

قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَذْهَبُوا
بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذِّئْبُ
وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ ﴿١٣﴾

قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذِّئْبُ وَنَحْنُ
عُصَبَةٌ إِنَّا إِذًا لَخَيْرُونَ ﴿١٤﴾

فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَاجْتَمَعُوا أَن
يَجْعَلُوهُ فِي غَيْبَتِ الْجُبِّ وَأَوْحَيْنَا
إِلَيْهِ لَتُنَبِّئَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا
وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿١٥﴾

وَجَاءُوا آبَاءَهُمْ عَشَاءً يَبْكُونَ

﴿١٦﴾

17. వారన్నారు: “ఓ నాన్నా! మేము పరుగుపందాలలో మునిగి పోయాము. మరియు యూసుఫ్ ను మేము మా సామాగ్రి వద్ద విడిచివెళ్ళాము, అప్పుడు ఒకతోడేలు అతనిని తినిపోయింది. మరియు మేము సత్యం పలికినా నీవు మా మాట నమ్మక పోవచ్చు!”

18. వారు అతని అంగికి బూటకపు రక్తాన్ని పూసి తెచ్చారు. (వారి తండ్రి) అన్నాడు: “మీ ఆత్మ మిమ్మల్ని (ఒక ఘోర) కార్యాన్ని (విషయాన్ని), తేలికైనదిగా అనిపించేటట్లు చేసింది. ఇక (నా కొరకు) సహనమే మేలైనది. మరియు మీరు చెప్పే విషయంలో అల్లాహ్ సహాయమే నేను కోరేది!”

19. మరియు అటువైపునకు ఒక బాటసారుల బృందం వచ్చింది. వారు తమ నీరు తెచ్చే మనిషిని పంపారు, అతడు (బావిలో) బొక్కెనను దింపాడు. (అతనికి బావిలో ఒక బాలుడు కనిపించగా) అన్నాడు: “ఇదిగో శుభవార్త! ఇక్కడ ఒక బాలుడున్నాడు.” వారు అతనిని ఒక వ్యాపార సరుకుగా (బానిసగా) భావించి దాచుకున్నారు. మరియు వారు చేస్తున్నదంతా అల్లాహ్ కు బాగా తెలుసు.

20. మరియు వారు స్వల్పధరకు, కొన్ని దిర్ఘములకు మాత్రమే అతనిని అమ్ము కున్నారు.¹ మరియు అసలు వారు అతనికి ఎలాంటి ప్రాధాన్యత నివ్వలేదు.

قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَقِ
وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَلَعِنَا
فَأَكَلَهُ الذِّبُّ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ
لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ ﴿١٧﴾

وَجَاءَ وَعَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ
قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ
أَمْرًا فَصَبْرٌ جَمِيلٌ وَاللَّهُ
الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصِفُونَ ﴿١٨﴾

وَجَاءَتْ سَيَّارَةٌ فَأَرْسَلُوا وَارِدَهُمْ
فَادَلُّوا دَلْوَهُ قَالَ يَا بُشْرَى هَذَا
عَلِمٌ مِّمَّنْ أَسْرُوهُ يُضَعَّةٌ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
بِمَا يَعْمَلُونَ ﴿١٩﴾

وَشَرَوْهُ بِثَمَنٍ بَخْسٍ دَرَاهِمَ
مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ
الْزَاهِدِينَ ﴿٢٠﴾

1. ఈ అమ్ముకున్నవారు యూసుఫ్ (అ.స.) సోదరులని కొందరు వ్యాఖ్యాతల అభిప్రాయం. ఇతరులు ఆ వ్యాపార బృందంవారని అంటారు.

21. మరియు అతనిని కొన్న ఈజిప్టు (మిస్) వాసి తన భార్యతో¹ అన్నాడు: “ఇతనిని గౌరవంగా ఉంచుకో! బహుశా ఇతను మనకు లాభదాయకుడు కావచ్చు! లేదా మనం ఇతనిని కొడుకుగా చేసుకోవచ్చు!” మరియు ఈ విధంగా మేము యూసుఫ్‌ను భూమిపై స్థానమిచ్చి అతనికి సంఘటనల గూఢార్థాన్ని (స్వప్నాల భావాన్ని) తెలియజేసే (విద్యను) నేర్పాము. అల్లాహ్ తన కార్యాన్ని పూర్తిచేయగల శక్తి కలిగి ఉన్నాడు, కాని చాలా మందికి ఇది తెలియదు.

22. మరియు అతను తన నిండు యవ్వనానికి చేరుకున్నప్పుడు, మేము అతనికి వివేకాన్ని మరియు జ్ఞానాన్ని ప్రసాదించాము. మరియు ఈ విధంగా మేము సజ్జనులకు ప్రతిఫలము నొసంగుతాము.

23. మరియు అతను నివసించే ఇంటి స్త్రీ అతనిని మోహించి అతని మనస్సును చలింపజేయగోరి తలుపులు మూసి, అతనితో: “(నా వద్దకు) రా!” అని పిలిచింది. అతను: “నేను అల్లాహ్ శరణుగోరుతున్నాను! నిశ్చయంగా, ఆయన! నా ప్రభువు, నాకు మంచి స్థానాన్ని ప్రసాదించాడు. నిశ్చయంగా, దుర్మార్గులు ఎన్నటికీ సాఫల్యం పొందలేరు.” అని పలికాడు.

وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مِصْرَ
لَأَمْرَأَةٍ أَكْرِمِي مَوْتَهُ عَسَى
أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَخْذَهُ وَوَلَدًا
وَكَذَلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي
الْأَرْضِ وَلِنُعَلِّمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ
الْأَحَادِيثِ ۗ وَاللَّهُ عَلِيمٌ عَلَى
أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا

يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾

وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ ۖ آتَيْنَاهُ حُكْمًا
وَعِلْمًا ۖ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

﴿١٢﴾

وَرَوَدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ

نَفْسِهِ ۖ وَعَلَّقَتِ الْأُبْرَابَ

وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ ۖ قَالَ مَعَاذَ

اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ

لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ ﴿١٣﴾

1. ఆమె పేరు జులేఖా లేక రాయీల్. ఆమె భర్త ఆ దేశపు విత్తమంత్రి.

24. మరియు వాస్తవానికి, ఆమె అతనిని ఆశించింది. మరియు అతను కూడా ఆమె కోరికకు మొగ్గిఉండేవాడే! ఒకవేళ అతను తన ప్రభువు యొక్క నిదర్శనాన్ని చూసి ఉండకపోతే! ఈ విధంగా జరిగింది, మేము పాపం మరియు అశ్లీలతను అతనినుండి దూరంగా ఉంచటానికి. నిశ్చయంగా, అతను మేము ఎన్నుకున్న దాసులలో ఒకడు.

25. మరియు వారిద్దరు (ఒకరి వెనుక ఒకరు) తలుపు వైపుకు పరుగెత్తారు. ఆమె అతని అంగిని వెనుకనుండి లాగి చించింది. వారిద్దరు తలుపువద్ద ఆమె భర్తను చూశారు. ఆమె (తన భర్తతో) అన్నది: “నీ భార్యను చెరుపాలని తలచిన వానికి చెరసాలలో ఉంచటం, లేదా బాధాకరమైన శిక్ష విధించటం తప్ప, మరొక శిక్ష ఏముంటుంది?”

26. (యూసుఫ్) అన్నాడు: “ఈమెనే, నన్ను మోహింపజేయగోరింది!” ఆమె కుటుంబంవారిలో నుండి అక్కడ ఉన్న ఒకడు ఇలా సాక్ష్యమిచ్చాడు: “ఒకవేళ అతని అంగి, ముందునుండి చినిగిఉంటే ఆమె పలికేది సత్యం మరియు అతను అసత్యుడు!

27. “కాని ఒకవేళ అతని అంగి వెనుక నుండి చినిగిఉంటే! ఆమె పలికేది అబద్ధం మరియు అతను సత్యవంతుడు!”

28. అతని అంగి వెనుకనుండి చినిగి ఉండటాన్ని చూసి (ఆమె భర్త) ఇలా అన్నాడు: “నిశ్చయంగా, ఇది మీ స్త్రీల పన్నాగం. నిశ్చయంగా మీ పన్నాగం ఎంతో భయంకరమైనది!

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِوَيْطٍ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا
أَنْ رَأَىٰ بُرْهَانَ رَبِّهِ ۚ كَذَلِكَ
لِنَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ ۗ
إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ ﴿١٤﴾

وَأَسْتَبَقَا الْبَابَ وَقَدَّتْ
قَمِيصَهُ، مِنْ دُبُرٍ وَأَلْفَيَا سِيَدَهَا
لِذَا الْبَابِ ۗ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ
أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ
أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿١٥﴾

قَالَ هِيَ رَوَدَّتْنِي عَنْ نَفْسِي
وَشَهِدَ شَاهِدٌ مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ
كَانَتْ قَمِيصُهُ، قُدَّ مِنْ قُبُلٍ
فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿١٦﴾

وَإِنْ كَانَ قَمِيصُهُ، قُدَّ مِنْ دُبُرٍ
فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٧﴾

فَلَمَّا رَأَىٰ قَمِيصَهُ، قُدَّ مِنْ دُبُرٍ
قَالَ إِنَّهُ، مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ
كَيْدِكُنَّ عَظِيمٌ ﴿١٨﴾

29. “ఓ యూసుఫ్! ఈ విషయాన్ని పోనివ్వు!” (తన భార్యతో అన్నాడు): “నీవు నీ పాపానికి క్షమాపణ కోరుకో, నిశ్చయంగా, నీవే తప్పచేసిన దానవు.” (7/8)

30. * మరియు నగర స్త్రీలు పరస్పరం ఇలా చర్చించుకోసాగారు: “అజీజ్ భార్య తన యువబానిసను మోహింప గోరింది. నిశ్చయంగా, ఆమె గాఢమైన ప్రేమలో పడిఉంది. నిశ్చయంగా, ఆమె స్పష్టమైన పొరపాటులో ఉన్నట్లు మేము చూస్తున్నాము.”

31. ఆమె వారి నిందారోపణలు విని, వారికి అహ్వనం పంపింది. వారికి ఒక మంచి విందు ఏర్పాటు చేసి, ఒక్కొక్క స్త్రీకి ఒక్కొక్క కత్తి ఇచ్చి, (యూసుఫ్ తో): “వారి ముందుకురా!” అని అన్నది. ఆ స్త్రీలు అతనిని చూడగానే నివ్వెర పోయారు మరియు (ఆశ్చర్యంతో చేతులలో ఉన్న కత్తులతో) తమ చేతులను కోసుకున్నారు. (అప్రయత్నంగా) అన్నారు: “అల్లాహ్ మహిమ! (హాష లిల్లాహ్) ఇతను మానవుడు మాత్రం కాడు! ఇతను గొప్ప దేవదూతయే కాగలడు!”

32. ఆమె అన్నది: “ఇతనే ఆ మనిషి! ఇతనిని గురించే మీరు నాపై నిందలు మోపింది. వాస్తవానికి నేనే ఇతనిని మోహింపజేయటానికి ప్రయత్నించాను, కాని ఇతను తప్పించుకున్నాడు. కాని ఇతను ఇక నేను చెప్పింది చేయకుంటే తప్పక చెరసాల పాలు కాగలడు, లేదా తీవ్ర అవమానానికి గురి కాగలడు!”

يُوسُفُ أَعْرَضَ عَنْ هَذَا
وَاسْتَعْفَرِي لَذُنُوبِكِ إِنَّا كُنَّا

كُنَّا مِنَ الْخَاطِئِينَ ﴿٢٩﴾

❖ وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ

أَمْرَاتُ الْعَزِيزِ يُرَوِّدُ فَتَاهَا عَن

نَفْسِهِ ۗ قَدْ شَغَفَهَا حُبًّا إِنَّا

لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٣٠﴾

فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ

وَأَعَدَّتْ لَهُنَّ مَتَكًا وَآتَتْ كُلَّ

وَحِدَةٍ مِّنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ

عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ

أَيْدِيَهُنَّ وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا

بَشَرًا إِن هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ ﴿٣١﴾

قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتُنَنِي فِيهِ

وَلَقَدْ رَوَدْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ ۗ فَاسْتَعَصَمَ

وَلَوْ لَمْ يَفْعَلْ مَا أَمَرُهُ لَيْسَجَنَنَّ

وَلَيَكُونَنَّ مِنَ الصَّغِيرِينَ ﴿٣٢﴾

33. (యూసుఫ్) అన్నాడు: “ఓ నా ప్రభూ! ఈ స్త్రీలు నన్ను పిలిచే విషయానికంటే నాకు చెరసాలయే ప్రియమైనది. నీవు వారిఎత్తుగడల నుండి నన్ను తప్పించకపోతే, నేను వారి వలలో చిక్కిపోయే వాడిని మరియు అజ్ఞానులలో చేరిపోయే వాడిని.”

34. అప్పుడు అతని ప్రభువు అతని ప్రార్థనను అంగీకరించి, అతనిని ఆ స్త్రీల పన్నాగాల నుండి తప్పించాడు. నిశ్చయంగా, ఆయనే సర్వం వినేవాడు, సర్వజ్ఞుడు.

35. ఆ తరువాత వారికి - (అతను నిర్దోషి అనే) సూచనలు కనిపించినా - అతనిని కొంత కాలం చెరసాలలో ఉంచాలని అనిపించింది.

36. మరియు అతనితోబాటు ఇద్దరు యువకులు కూడా చెరసాలలో ప్రవేశించారు. వారిలో ఒకడు అన్నాడు: “నేను సారాయి పిండుతూ ఉన్నట్లు కల చూశాను!” రెండోవాడు అన్నాడు: “నేను నా తలపై రొట్టెలు మోస్తున్నట్లు, వాటిని పక్షులు తింటున్నట్లు కలలో చూశాను.” (ఇద్దరూ కలిసి అన్నారు): “మాకు దీని భావాన్ని తెలుపు. నిశ్చయంగా, మేము నిన్ను సజ్జనునిగా చూస్తున్నాము.”

37. (యూసుఫ్) అన్నాడు: “మీరిద్దరికీ తినటానికి ఇవ్వబడే భోజనం వస్తుంది కదా! అది రాకముందే నేను వీటి (మీ కలల) భావాన్ని మీ ఇద్దరికీ తెలుపుతాను. ఇది నా ప్రభువు నేర్పిన విద్యలలోనిదే. నిశ్చయంగా నేను, అల్లాహ్ ను విశ్వసించని వారి మరియు పరలోకాన్ని తిరస్కరించే వారి ధర్మాన్ని వదలిపెట్టాను.

قَالَ رَبِّ اللَّيْلُنْ أَحَبُّ إِلَيَّ وَمَا
يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِّي
كَيْدَهُنَّ أَصْبُ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنَّ مِنَ

الْجَاهِلِينَ ﴿٣٣﴾

فَأَسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ

كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٣٤﴾

ثُمَّ بَدَأَ لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوُا الْآيَاتِ

لَيْسَ جُنَّتُهُ حَتَّىٰ حِينٍ ﴿٣٥﴾

وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَيَانٍ قَالَ

أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرْنِي آعِصِرُ حَمْراً

وَقَالَ الْآخَرُ إِنِّي أَرْنِي أَحْمِلُ فَوْقَ

رَأْسِي خَبْزًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبِئْنَا

بِتَأْوِيلِهِ ۗ إِنَّا نَرْوَاكَ مِنَ

الْمُحْسِنِينَ ﴿٣٦﴾

قَالَ لَا يَأْتِيكُمَا طَعَامٌ تُزْرَقَانِهِ ۗ إِلَّا

نَبَأْتُكُمَا فِي تَأْوِيلِهِ ۗ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيكُمَا

ذَلِكَ مِمَّا عَلَّمَنِي رَبِّي ۗ إِنِّي تَرَكْتُ

مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ

بِالْآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ ﴿٣٧﴾

38. “మరియు నేను నా తండ్రితాతలైన ఇబ్రాహీమ్, ఇస్‌హాఖ్ మరియు య’అఖూబ్‌ల యొక్క ధర్మాన్ని అవలంబించాను. అల్లాహ్‌కు ఎవడినైనా సాటి కల్పించటం మా విధానం కాదు. వాస్తవానికి ఇది మాపై మరియు సర్వమానవులపై ఉన్న అల్లాహ్ యొక్క అనుగ్రహం. కాని చాలామంది ప్రజలు కృతజ్ఞతలు చూపరు.

39. “ఓ నా ఇద్దరు చెరసాల సహచరులారా! ఏమీ? చాలామంది విభిన్న ప్రభువులు మేలా? లేక, తన సృష్టిపై సంపూర్ణాధికారం గల అద్వితీయుడైన అల్లాహ్ మేలా?

40. “ఆయన (అల్లాహ్)ను వదలి మీరు ఆరాధిస్తున్నవి - మీరు మరియు మీ తండ్రి తాతలు కల్పించుకున్న - పేర్లు మాత్రమే! దాని కొరకు అల్లాహ్ ఎలాంటి ప్రమాణాన్ని అవతరింపజేయలేదు. నిశ్చయంగా, ఆజ్ఞాపించే అధికారం కేవలం అల్లాహ్‌కే చెందుతుంది. ఆయనను తప్ప మరొకరిని ఆరాధించరాదని ఆయన ఆజ్ఞాపించాడు. ఇదే సరైన ధర్మం, కానీ చాలామందికి ఇది తెలియదు.²

وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ
وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَتْ لَنَا أَنْ

نُشْرِكَ بِاللَّهِ مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ
فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ

أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ ﴿٣٨﴾

يَصْلِحِي السَّجْنَءَ رَبَّابُّ

مُتَّفَرِّقُونَ خَيْرٌ أَمِ اللَّهُ الْوَالِدُ

الْقَهَّارُ ﴿٣٩﴾

مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا أَسْمَاءُ

سَمِيَتْهُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ

مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ إِنْ

الْحُكْمُ لِلَّهِ إِلَّا لِيَأْمُرَ بِالْعِبَادَةِ إِلَّا

إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ وَلَكِنَّ

أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٤٠﴾

1. అల్-వాహిద్: The One, The Sole. అద్వితీయుడు, ఒకే ఒక్కడు. చూడండి, 2:163.

అల్-ఖహ్దారు: Subduer, Irresistible, Overpowerer, తన సృష్టిమీద సంపూర్ణ అధికారం, అధిపత్యం, అధికృత గలవాడు, లోబరచుకొను, స్వాధీనంలోకి తెచ్చుకొను, వశంచేసుకొను, జయించ గలవాడు. తన సృష్టిమీద ప్రబలుడు. అల్-ఖాహిరుకు చూడండి, 6:18, 61.

అల్ వాహిద్, అల్ ఖహ్దారులకు చూడండి, 13:16, 14:48, 38:65, 39:4, 40:16. ఇవి అల్లాహ్ (సు.తా.) అత్యుత్తమ పేర్లు.

2. చూడండి, 30:30, 12:103 మరియు 106.

41. “ఓ నా ఇద్దరు, చెరసాల సహచరులారా! మీలో ఒకడు తన యజమానికి మద్య పానం (సారాయి) త్రాగిస్తూ ఉంటాడు. ఇక రెండవవాడు సిలువపై ఎక్కించబడతాడు మరియు అతడి నెత్తిపై నుండి పక్షులు తింటూ ఉంటాయి. మీరు అడుగుతున్న (కలల) విషయం గురించి ఈ విధమైన తీర్పు ఇవ్వబడుతోంది!”

42. మరియు వారిద్దరిలో విడుదల పొందుతాడని భావించిన వాడితో (యూసుఫ్) అన్నాడు: “నీ స్వామి దగ్గర నా ప్రస్తావన చెయ్యి.” కాని అతనిని, తన స్వామి దగ్గర ప్రస్తావన చేయటాన్ని షైతాన్ మరపింపజేశాడు, కావున (యూసుఫ్) చెరసాలలో మరికొన్ని సంవత్సరాలు ఉండిపోయాడు.¹

43. (ఒక రోజు) రాజు అన్నాడు:² “వాస్తవానికి నేను (కలలో) ఏడు బలిసిన ఆవులను, ఏడు బక్కచిక్కిన (ఆవులు) తినివేస్తున్నట్లు మరియు ఏడు పచ్చి వెన్నులను మరొక ఏడు ఎండి పోయిన వాటిని చూశాను. ఓ సభాసదులారా! మీకు స్వప్నాల భావం తెలిస్తే నా స్వప్నపు భావాన్ని తెలుపండి!”

يَصْحَجِي السِّجْنَ أَمَا أَحَدَكُمَا
فَيَسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا وَأَمَا الْآخَرُ
فَيَصْلَبُ فَتَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْ
رَأْسِهِ ۚ فُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ

تَسْتَفْتِيَانِ ﴿٤١﴾

وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٍ مِمَّهُمَا
أذْكَرُنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَآنَسَهُ
الشَّيْطَانُ ذَكَرَ رَبِّهِ فَكَانَتْ فِي

السِّجْنِ بِضْعَ سِنِينَ ﴿٤٢﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ

سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعَ عِجَافٍ

وَسَبْعَ سُنبُلَاتٍ خُضْرٍ وَأُخَرَ

يَأْسَبُطُ يَتَأْتِيهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رُءُوبِي

إِنْ كُنْتُمْ لِلرُّءُوبِ يَا تَعْبُرُونَ ﴿٤٣﴾

1. బి'ద్'ఉన్: అనే పదం, 3నుండి 9 సంఖ్యల కొరకు వాడబడుతోంది.

2. ఈ రాజు హిక్సోస్ (Hyksos) జాతికి చెందిన ఆరుగురు రాజులలో ఒకడు కావచ్చు. వారు 1700-1580 క్రీ. శ. ముందు కాలంలో ఈజిప్టు పరిపాలకులు. వారు అరబ్బులు. వారు గొల్లవారు (గొర్ల కాపరులు). తరువాత పాలకులయ్యారు. వారు సిరియాలో స్థిరపడివుండిరి. సినిాయి ద్వారా ఈజిప్టులోకి ప్రవేశించారు. వీరు అరేబియా నుండి మెసోపొటామియాకు పోయి తరువాత సిరియాకు వచ్చారు. వారి భాష హీబ్రూ భాషవంటిదే. అది ప్రాచీన అరబ్బుల భాష.

44. వారన్నారు: “ఇవి పీడకలలు. మరియు మాకు కలల గూఢార్థం తెలుసుకునే నైపుణ్యం లేదు!”

45. ఆ ఇద్దరు బందీలలో నుండి విడుదల పొందిన వ్యక్తికి చాలకాలం తరువాత ఇప్పుడా విషయం గుర్తుకు వచ్చింది.¹ అతడు అన్నాడు: “నేను దీని గూఢార్థాన్ని మీకు తెలుపుతాను, దానికి నన్ను (యూసుఫ్ వద్దకు) పంపండి.”

46. (అతడు అన్నాడు): “యూసుఫ్! సత్యవంతుడా! నాకు - ఏడు బలిసిన ఆవులను, ఏడు బక్కచిక్కిన ఆవులు తినివేయటాన్ని మరియు ఏడు పచ్చివెన్నుల మరియు ఏడు ఎండిపోయిన (వెన్నుల) - గూఢార్థ మేమిటో చెప్పు. నేను (రాజ సభలోని) ప్రజల వద్దకుపోయి (చెబుతాను), వారు దానిని తెలుసు కుంటారు.”

47. (యూసుఫ్) అన్నాడు: “మీరు యథాప్రకారంగా ఏడు సంవత్సరాలు సేద్యం చేస్తూ ఉంటారు, కాని మీరు కోసిన పంటలో కొంత భాగాన్ని మాత్రమే తినటానికి ఉపయోగించుకొని మిగిలిందంతా, వెన్నులతోనే కొట్లలో ఉంచి (భద్రపరచండి).

قَالُوا أَضْغَتْ أَحْلَامٌ وَمَا نَحْنُ

بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعَالِمِينَ ﴿٤٤﴾

وَقَالَ الَّذِي نَجَا مِنْهُمَا وَادَّكَرَ بَعْدَ

أُمَّةٍ أَنَا أُنَبِّئُكُمْ بِتَأْوِيلِهِ

فَارْسِلُونِ ﴿٤٥﴾

يُوسُفُ أَيُّهَا الصِّدِّيقُ افْتِنَا فِي

سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَأْكُلُهُنَّ

سَبْعَ عِجَافٍ وَسَبْعَ سُنبُلَاتٍ

خُضْرٍ وَأُخْرَىٰ يَأْسِتُ لَعَلِّي أَرْجِعُ

إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ ﴿٤٦﴾

قَالَ تَزْرَعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَابًّا فَمَا

حَصَدْتُمْ فَذَرُّوهُ فِي سُنبُلَةٍ ۖ إِلَّا

قَلِيلًا مِمَّا نَأْكُلُونَ ﴿٤٧﴾

1. ఉమ్మతున్: అనే శబ్దానికి విద్వాంసులందరి ఏకైక అభిప్రాయం ఇక్కడ ‘కాలం’ అనే ఉంది.

48. “ఆ తరువాత చాలా కఠినమైన ఏడు సంవత్సరాలు వస్తాయి, వాటిలో మీరు ముందే నిలువచేసి ఉంచిన దానిని తింటారు. మీరు (విత్తనానికోసం) భద్రంగా ఉంచుకున్న కొంత భాగం తప్ప!”¹

49. “ఆ తరువాత ఒక సంవత్సరం వస్తుంది. అందులో ప్రజలకు పుష్కలమైన వర్షాలు కురుస్తాయి. అందులో వారు (రసం / నూనె) తీస్తారు (పిండుతారు).”

50. రాజు ఇలా అన్నాడు: “అతనిని నావద్దకు తీసుకురండి!” రాజదూత అతని వద్దకు వచ్చినపుడు (యూసుఫ్) అన్నాడు: “నీవు తిరిగిపోయి నీ స్వామిని అడుగు: ‘తమ చేతులు కోసుకున్న స్త్రీల వాస్తవ విషయం ఏమిటి?’² నిశ్చయంగా, నా ప్రభువుకు వారి కుట్ర గురించి బాగా తెలుసు.”

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعُ شِدَادٍ
يَأْكُلْنَ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا
مِمَّا تَحْتَصِنُونَ ﴿٤٨﴾

ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ
يُعَاتُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ ﴿٤٩﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ فَلَمَّا
جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَى
رَبِّكَ فَسَأَلَهُ مَا بَأَلِ النَّسْوَةِ
الَّتِي قَطَعْنَ أَيْدِيَهُنَّ إِنَّ رَبِّي
بِكَيْدِهِنَّ عَلِيمٌ ﴿٥٠﴾

1. మిమ్మా తు హాసినూన్: అంటే విత్తనాల కొరకు భద్రపరచిన ధాన్యం.

2. యూసుఫ్ (అ.స.) నిందితుడిగానే, కేవలం రాజు కనికరం వల్లనే కారాగారం నుండి విముక్తి పొందదలచుకోలేదు. అతను తనపై మోపబడిన నిందలనుండి పవిత్రుడనని, నిరూపించదలచుకున్నారు. కాబట్టి జవాబిచ్చారు: “అయితే తమ చేతులు కోసుకున్న స్త్రీల వాస్తవ విషయమేమిటనీ.” ఇదే సత్యవంతులు పవిత్రులు అయిన అల్లాహ్ (సు.తా.) దాతల విధానం.

51. (రాజు స్త్రీలను) విచారించాడు: “మీరు యూసుఫ్ ను మోహింప జేయటానికి ప్రయత్నించిన విషయ మేమిటి?” వారందరూ (ఒకేసారిగా) అన్నారు: “అల్లాహ్ రక్షించుగాక! మేము అతనిలో ఏ పాపాన్ని చూడలేదు! ‘అజీజ్’ భార్య ఇలా అన్నది: “ఇప్పుడు సత్యం బయటపడింది. నేనే అతనిని మోహింప జేయటానికి ప్రయత్నించాను. మరియు నిశ్చయంగా, అతను సత్యవంతుడు.”

52. (అప్పుడు యూసుఫ్) అన్నాడు: “నేను ఇదంతా చేసింది నిశ్చయంగా, నేను (‘అజీజ్’కు) గోప్యంగా ఎలాంటి నమ్మకద్రోహం చేయలేదని తెలుపటానికే మరియు నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ నమ్మకద్రోహాల కుట్రలను సాగనివ్వడు.

قَالَ مَا خَطْبُكَ إِذْ رَأَوْتَنِي
يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْتَ
حَشَى لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ
سُوءٍ قَالَتِ امْرَأَتُ الْعَزِيزِ
أَلَكُنْ حَصْحَصَ الْحَقِّ أَنَا
رَأَوْتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ
الصَّادِقِينَ ﴿٥١﴾

ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخُنْهُ
بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ
الْخَائِبِينَ ﴿٥٢﴾

53. (*) “మరియు నన్ను నేను (ఈ నిందనుండి) విముక్తి చేసుకోవడం లేదు.¹ వాస్తవానికి మానవ ఆత్మ చెడు చేయటానికి పురికొల్పుతూ ఉంటుంది - నా ప్రభువు కరుణించిన వాడు తప్ప! నిశ్చయంగా, నా ప్రభువు క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత.”

54. మరియు రాజు² అన్నాడు: “అతనిని నా వద్దకు తీసుకొనిరండి నేను అతనిని ప్రత్యేకంగా నా కొరకు నియమించుకుంటాను.” (యూసుఫ్) అతనితో మాట్లాడినప్పుడు (రాజు) అన్నాడు: “నిశ్చయంగా, నీవు ఈనాటి నుండి మా వద్ద ఉన్నత స్థానంలో నమ్మకంగల వ్యక్తిగా పరిగణింప బడతావు.”

55. (యూసుఫ్) అన్నాడు: “నన్ను దేశపు కోశాగారాధికారిగా నియమించండి. నిశ్చయంగా, నేను తెలివిగల మంచి రక్షకుడను.”

56. మరియు ఈ విధంగా మేము యూసుఫ్ కు భూమిపై అధికార మొసంగాము. దానితో అతను తన ఇష్ట ప్రకారం వ్యవహరించ గలిగాడు. మేము కోరిన వారిమీద మా కారుణ్యాన్ని ధారపోస్తాము. మరియు మేము సజ్జనుల ప్రతిఫలాన్ని వ్యర్థంచేయము.

﴿ وَمَا أُبْرِيءُ نَفْسِي ۚ إِنَّ النَّفْسَ

لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ ۗ إِلَّا مَا رَحِمَ

رَبِّي ۚ إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٥٣﴾

وَقَالَ الْمَلِكُ أَتُؤْتِنِي بِهٰذَا ۗ اسْتَخْرِصْهُ

لِنَفْسِي ۖ فَلَمَّا كَلَّمَهُ قَالَ إِنَّكَ

أَلْيَوْمَ لَدَيْنَا مَكِينٌ أَمِينٌ ﴿٥٤﴾

قَالَ أَجْعَلْنِي عَلَىٰ خَزَائِنِ

الْأَرْضِ ۖ إِنِّي حَفِيظٌ عَلَيْمُ ﴿٥٥﴾

وَكَذٰلِكَ مَكَّنَّا لِيُوسُفَ فِي

الْأَرْضِ ۖ يَتَّبِعُونَ مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ ۚ

نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا مَنْ نَشَاءُ وَلَا

نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾

1. ఈ వాక్యాన్ని కొందరు వ్యాఖ్యాతలు యూసుఫ్ (అ.స.) ఉచ్చరించారని మరికొందరు (ఇబ్నె-కసీర్) ఇది 'అ'జీజ్ యొక్క ప్రవచనమని అంటారు.

2. ఆ రాజు పేరు రయ్యాన్ బిన్-వలీద్ అంటారు.

57. మరియు విశ్వసించి భయభక్తులు గలవారికి, పరలోక ప్రతిఫలమే ఎంతో ఉత్తమమైనది.

58. మరియు యూసుఫ్ (జోసెఫ్) సోదరులు వచ్చి అతని ముందు ప్రవేశించారు. అతను వారిని గుర్తించాడు కాని, వారు అతనిని గుర్తించలేక పోయారు.

59. మరియు అతను వారి సామగ్రిని సిద్ధపరచిన తరువాత వారితో అన్నాడు: “మీ నాన్న కుమారుడైన మీ సోదరుణ్ణి¹ మీరు (మళ్ళీ వచ్చేటప్పుడు) నా వద్దకు తీసుకొనిరండి. ఏమీ? నేను ఏ విధంగా నిండుగా కొలిచి ఇస్తున్నానో మీరు చూడటంలేదా? నిశ్చయంగా ఆతిథ్యం చేసే వారిలో నేను ఉత్తముడను.

60. “కాని మీరు అతనిని నావద్దకు తీసుకొని రాకపోతే నావద్ద మీకు ఎలాంటి (ధాన్యం) దొరకదు, అలాంటప్పుడు మీరు నా దరిదాపులకు కూడా రాకండి!”

61. వారు ఇలా అన్నారు: “మేము అతనిని గురించి అతని తండ్రిని ఒప్పించటానికి ప్రయత్నిస్తాము మరియు మేము అలా తప్పకుండా చేస్తాము.”

62. మరియు (యూసుఫ్) తన సేవకులతో: “వారు (ధాన్యాన్ని కొనటానికి) తెచ్చిన సామగ్రిని (తిరిగి) వారి సంచులలో పెట్టండి. వారు తిరిగి తమకుటుంబం వారి వద్దకు పోయిన తరువాత అది తెలుసుకొని బహుశా తిరిగి రావచ్చు!” అని అన్నాడు.

وَلَا جُرْأَ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا

وَكَانُوا يَتَّقُونَ ﴿٥٧﴾

وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ

فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكَرُونَ ﴿٥٨﴾

وَلَمَّا جَهَّزَهُم بِمَهَازِهِمْ قَالَ أَتُونِي

بِأَجْرٍ لَكُمْ مِنْ أَبِيكُمْ أَلا تَرَوْنَ أَنِّي

أُفِي الْكَيْلِ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزِلِينَ ﴿٥٩﴾

فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ

عِنْدِي وَلَا تَنْصَرِفُونَ ﴿٦٠﴾

قَالُوا سَتَرُوا عَنْهُ آيَاتِهِ وَإِنَّا

لَفَاعِلُونَ ﴿٦١﴾

وَقَالَ لِفَتْيَانِهِ اجْعَلُوا بِضَاعَهُمْ فِي

رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرِفُونَهَا إِذَا

أَنْفَلَبُوا إِلَىٰ أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ

يَرْجِعُونَ ﴿٦٢﴾

1. బెన్యామీన్ మరియు యూసుఫ్ ('అ.స.) ఇద్దరూ య'అఖూబ్ ('అ.స.) భార్య రాచెల్ (Rachel) కుమారులు. మిగతా పదిమంది యూసుఫ్ ('అ.స.) యొక్క సవతి సోదరులు.

63. వారు తమ తండ్రి దగ్గరకు తిరిగి వచ్చిన తరువాత అన్నారు: “నాన్నా! ఇక ముందు మనకు ధాన్యం ఇవ్వడానికి తిరస్కరించారు, కావున ధాన్యం తేవాలంటే! నీవు మా తమ్ముణ్ణి (బెన్యామీన్ ను) మాతోబాటు పంపు మరియు నిశ్చయంగా, మేము అతనిని కాపాడుతాము.”

64. (య'అఖూబ్) అన్నాడు: “ఏమీ? నేను మిమ్మల్ని అతని విషయంలో - ఇదివరకు అతని సోదరుని విషయంలో నమ్మినట్లు - నమ్మాలా? వాస్తవానికి, అల్లాహ్ యే ఉత్తమ రక్షకుడు. ఆయనే కరుణించేవారిలో అందరికంటే ఉత్తమమైన కారుణ్యమూర్తి.”

65. మరియు వారు తమ మూటలను విప్పగా తమ సొమ్ము కూడా తమకు తిరిగి ఇవ్వబడటాన్ని చూసి తమ తండ్రితో అన్నారు: “నాన్నా! (చూడండి) ఇంకేం కావాలి? మన సొమ్ము కూడా మనకు తిరిగి ఇవ్వబడింది. మరియు మేము మన ఇంటివారి కొరకు మరింత ఎక్కువ ధాన్యం తేగలము. మేము మా తమ్ముణ్ణి కాపాడుకుంటాం. ఇంకా ఒక ఒంటె మోసేబరువు (ధాన్యం) కూడా ఎక్కువగా తీసుకొని రాగలము. ఇక అంత ధాన్యం కూడా (అదనంగా) సులభంగా లభిస్తుంది కదా!”

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَىٰ أَبِيهِمْ قَالُوا
يَا أَبَانَا مَنِعَ مِنَّا الْكَيْدُ
فَأَرْسِلْ مَعَنَا أَخَانَا نَكْتَلْ
وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ ﴿١٣﴾

قَالَ هَلْ ءَامَنُكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا
كَمَا ءَامَنُكُمْ عَلَىٰ أَخِيهِ
مِن قَبْلُ ۗ قَالَ اللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا وَهُوَ
أَرْحَمُ الرَّحِيمِينَ ﴿١٤﴾

وَلَمَّا فَتَحُوا مَتْعَهُمْ وَجَدُوا
بِضْعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ
قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي هَذِهِ
بِضْعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَنَمِيرُ
أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزِدَادُ
كَيْلَ بَعِيرٍ ۗ ذَٰلِكَ كَيْلٌ
يَسِيرٌ ﴿١٥﴾

66. (య'అఖూబ్) అన్నాడు: “మీరు ముట్టడికి గురిఅయితే తప్ప, అతనిని నా వద్దకు తప్పక తీసుకురాగలమని అల్లాహ్ పేరుతో నా ముందు ప్రమాణం చేస్తేనే గానీ, నేను అతనిని మీవెంట పంపను.” వారు ప్రమాణం చేసిన తరువాత, అతను అన్నాడు: “మన ఈ మాటలకు అల్లాహ్ యే సాక్షి!”

67. (ఇంకా) ఇలా అన్నాడు: “ఓ నా కుమారులారా! మీరందరూ ఒకే ద్వారం గుండా ప్రవేశించకండి, మీరు వేర్వేరు ద్వారాల గుండా ప్రవేశించండి.¹ నేను మిమ్మల్ని అల్లాహ్ (సంకల్పం) నుండి ఏ విధంగానూ తప్పించలేను. అంతిమ తీర్పు కేవలం అల్లాహ్ కే చెందుతుంది. నేను ఆయనను మాత్రమే నమ్ముకున్నాను. మరియు ఆయనను నమ్ముకున్నవారు కేవలం ఆయన పైననే ఆధారపడి ఉంటారు.”

68. మరియు వారు తమ తండ్రి ఆజ్ఞ ప్రకారం (ఆ నగరంలో వేర్వేరు ద్వారాలగుండా) ప్రవేశించారు. అది కేవలం య'అఖూబ్ మనస్సులోని కోరికను పూర్తిచేయటానికి మాత్రమే, కాని అల్లాహ్

قَالَ لَنْ أَرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّى تُؤْتُوا مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ لَتَأْتُنَّنِي بِهِ إِلَّا أَنْ يُحَاطَ بِكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْثِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَى مَا نَقُولُ وَكِيلٌ ﴿٦٦﴾

وَقَالَ يَبْنَى لَا تَدْخُلُوا مِنِّي بَابٍ وَاحِدٍ وَأَدْخُلُوا مِنِ ابْوَابٍ مُتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِي عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَلْحَمْتُمْ إِلَّا اللَّهُ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَعَلَيْهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ ﴿٦٧﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حَيْثُ أَمَرَهُمْ أَبُوهُم مَّا كَانَ يُغْنِي عَنْهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةٌ فِي

1. ఒకవేళ వారు 11 మంది ఒకే ద్వారంనుండి ప్రవేశిస్తే, బహుశా వారికి దిష్టి తగులవచ్చని వారి తండ్రి భావించారు. దైవప్రవక్త (స'అస) ప్రవచించారు: 'అల్-బను 'హఖ్ఖ్' అంటే దిష్టి తగలటం నిజమే! ('స'హీహ్ బుఖారీ, కితాబ్ తిబ్బ్), బాబ్ అల్-బను 'హఖ్ఖ్, మరియు 'స'హీహ్ ముస్లిం, కితాబ్ అన్-సలాం, బాబ్ అత్-తిబ్బ్). అతను దానికి తోడుగా ఈ దువాలూ కూడా తెలిపారు. మీకు ఏదైన వస్తువు నచ్చితే 'బారకల్లాహ్' అనండి. (మువ'త్తఅ' ఇమామ్ మాలిక్. అల్కానీ ప్రమాణికం సం.1286) మాషా' అల్లాహ్ లా ఖువ్వత్ ఇల్లా బిల్లాహ్ (18:39) చదవండి. సూరహ్ అల్-ఫలఖ్ (113), సూరహ్ అన్-నాస్ (114) చదవండి. (జామె తిర్మిజీ, అబ్-వాబ్ అత్-తిబ్బ్).

సంకల్పం నుండి తప్పించుకోవటానికి, వారికి ఏ మాత్రమూ పనికిరాలేదు. మేము అతనికి నేర్పిన జ్ఞానం ప్రకారం అతను జ్ఞానవంతుడే, కాని చాలా మందికి తెలియదు.¹

69. మరియు వారు యూసుఫ్ వద్ద ప్రవేశించగా అతను తన సోదరుణ్ణి (బెన్యామీన్ ను) తన దగ్గరికి తీసుకున్నాడు. అతనితో అన్నాడు: “వాస్తవానికి! నేనే నీ (తప్పిపోయిన) సోదరుడను, కావున వారు ఇంతవరకు చేస్తూవచ్చిన పనులకు నీవు దుఃఖపడకు.”

70. వారికి వారి సామగ్రి సిద్ధపరచిన తరువాత తన సోదరుని జీనుసంచితో ఒక నీరుత్రాగే పాత్రను² పెట్టాడు. ఆ పిదప ఒక ప్రకటించేవాడు ఇలా ప్రకటించాడు: “ఓ బిడారువారలారా! మీరు నిశ్చయంగా దొంగలు!”

71. వారు (యూసుఫ్ సోదరులు) వారివైపు తిరిగి ఇలా అన్నారు: “మీ వస్తువు ఏదైనా పోయిందా?”

72. (కార్యకర్తలు) అన్నారు: “రాజు గారి పాత్ర పోయింది! మరియు ఎవడు దానిని తీసుకొనివస్తాడో అతనికి ఒక ఒంటె బరువు ధాన్యం (బహుమానంగా) ఇవ్వబడుతుంది మరియు నేను దానికి బాధ్యుణ్ణి.”

نَفْسٍ يَعْقُوبَ فَضَاهَاً وَإِنَّهُ لَدُو
عِلْمٍ لِّمَا عَلَّمْتَهُ وَلَٰكِنَّ أَكْثَرَ
النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٦٩﴾

وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ
ءَاوَىٰ إِلَىٰ إِلِيهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا
أَخُوكَ فَلَا تَبْتَسِ بِمَا كَانُوا
يَعْمَلُونَ ﴿٧٠﴾

فَلَمَّا جَهَّزَهُم بِجَهَّازِهِمْ جَعَلَ
السِّقَايَةَ فِي رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذَّنَ
مُؤَذِّنٌ أَيَّتَهَا الْعِبرِ إِنَّكُمْ
لَسْرِقُونَ ﴿٧١﴾

قَالُوا وَقَبِلُوا عَلَيْهِم مَّاذَا
تَفْقِدُونَ ﴿٧٢﴾

قَالُوا نَفَقْدُ صُوعًا الْمَلِكِ
وَلَمَن جَاءَ بِهِ حِمْلًا بَعِيرٍ وَأَنَا
بِهِ زَعِيمٌ ﴿٧٣﴾

1. ఆపదలనుండి తప్పించుకోవటానికి ప్రయత్నించటం మంచిదే, కాని ఎంత ప్రయత్నించినా విధివ్రాత నుండి తప్పించుకోవటం సాధ్యంకాని పని.

2. ఆ నీరుత్రాగే కప్పు వెండిది లేక బంగారుది.

73. (యూసుఫ్ సోదరులు) అన్నారు: “అల్లాహ్ సాక్షి! మీకు బాగా తెలుసు, మేము మీ దేశంలో సంక్షోభం రేకెత్తించటానికి రాలేదు మరియు మేము దొంగలము కాము!”

74. (కార్యకర్తలు) అన్నారు: “మీరు అబద్ధమాడుతున్నారని తెలిస్తే దానికి శిక్ష ఏమిటి?”

75. వారు (యూసుఫ్ సోదరులు) జవాబిచ్చారు: “ఎవడి సంచితో ఆ పాత్ర దొరుకుతుందో అతడు దానికి పరిహారంగా (బానిసగా) ఉండాలి. మేము ఇదే విధంగా దుర్మార్గులను శిక్షిస్తాము.”¹

76. అప్పుడతడు తన సోదరుని మూట వెదికే ముందు, వారి (సవతి సోదరుల) మూటలను వెతకటం ప్రారంభించాడు. చివరకు తనసోదరుని మూటనుండి దానిని (పాత్రను) బయటికి తీశాడు. ఈ విధంగా మేము యూసుఫ్ కొరకు యుక్తి చూపాము. ఈ విధంగా - అల్లాహ్ ఇచ్చయే లేకుంటే - అతను తన సోదరుణ్ణి, రాజధర్మం ప్రకారం ఉంచుకోలేక పోయేవాడు.² మేము కోరిన వారి స్థానాలను పెంచుతాము. మరియు జ్ఞానులందరినీ మించిన జ్ఞాని ఒకడు (అల్లాహ్) ఉన్నాడు. (1/8)

قَالُوا تَأْتِيكَ مَا كُنْتُمْ

لِتُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ ﴿٧٣﴾

قَالُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كُنْتُمْ

كَذِبِينَ ﴿٧٤﴾

قَالُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وَجِدَ فِي رَحْلِهِ

فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي

الظَّالِمِينَ ﴿٧٥﴾

فَبَدَأَ بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءِ

أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ

أَخِيهِ كَذَلِكَ كَذَّبْنَا لِيُوسُفَ

مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ

الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ

نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَنْ نَشَاءُ وَفَوْقَ

كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلِيمٌ ﴿٧٦﴾

1. య'అఖూబ్ ('అ.స.) షరీయత్లో, దొంగతనం చేసినవాడు, పట్టుబడిన తరువాత దొంగిలించబడిన సరకు యజమాని దగ్గర బానిసగా ఉండాలి. కావున వారు కూడా ఆ శిక్షనే ప్రతిపాదించారు.

2. ఈజిప్టు రాజ్యధర్మం ప్రకారం యూసుఫ్ ('అ.స.) దొంగగా నిరూపించబడినా (బెన్యామీన్సు) పొందలేక పోయేవారు. కావున అతను, తన మారు సోదరులను మొదటనే ప్రశ్నించి దొంగతనం చేసినవారి విషయంలో వారి అభిప్రాయాన్ని తీసుకున్నారు.

77. * (అతని సోదరులు అన్నారు):
“ఇతడు దొంగతనం చేసినా
(ఆశ్చర్యంలేదు)! వాస్తవానికి ఇతని
సోదరుడు కూడా ఇంతకుముందు
దొంగతనం చేశాడు.” ఇది విని యూసుఫ్
(కోపాన్ని) తన హృదయంలోనే
దాచుకున్నాడు మరియు దానిని వారిపై
వ్యక్తపరచలేదు. (తన మనస్సులో) అను
కున్నాడు: “మీరు చాల నీచమైన వారు.
మరియు మీరు పలికేది అల్లాహ్ కు బాగా
తెలుసు!”

78. వారన్నారు: “ఓ సర్దార్
(‘అజీజ్’)! వాస్తవానికి, ఇతని తండ్రి చాలా
ముసలి వాడు, కావున ఇతనికి బదులుగా
నీవు మాలో ఒకనిని ఉంచుకో. వాస్తవానికి,
మేము నిన్ను మేలు చేసేవానిగా
చూస్తున్నాము.”

79. అతను అన్నాడు: “అల్లాహ్ నన్ను
రక్షించు గాక! మా సొమ్ము ఎవరివద్ద
దొరికిందో అతనిని విడిచి, మరొకనిని
మేమెలా పట్టుకోగలము. ఒకవేళ అలాచేస్తే
నిశ్చయంగా మేము దుర్మార్గులం
అవుతాము.”

80. తరువాత వారు అతని పట్ల
నిరాశులై, ఆలోచించడానికి ఏకాంతంలో
చేరారు! వారిలో పెద్దవాడు అన్నాడు:
“ఏమీ? మీ తండ్రి వాస్తవానికి మీతో
అల్లాహ్ పై ప్రమాణం తీసుకున్న విషయం
మీకు గుర్తులేదా? మరియు ఇంతకు
పూర్వం మీరు యూసుఫ్ విషయంలో
కూడా మాట తప్పారు కదా? కావున నేను

﴿ فَالْوَأِإِن يَسْرِقِ فَقَدْ

سَرَكَ أَخٌ لَهُ مِنْ قَبْلُ

فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ، وَلَمْ

يُبْدِهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ سُرُّ

مَكَانًا وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا

تَصِفُونَ ﴿٧٧﴾

﴿ فَالْوَأِإِن يَتَّيَّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبَا

شَيْخًا كَبِيرًا فَخَذَ أَحَدَنَا

مَكَانَهُ إِنَّا نَرْبِكَ مِنْ

الْمُحْسِنِينَ ﴿٧٨﴾

﴿ قَالَ مَعَاذَ اللَّهِ أَنْ نَأْخُذَ إِلَّا مَنْ

وَجَدْنَا مَتَعِنَا عِنْدَهُ إِنَّا إِذَا

لَطَلِمُونَ ﴿٧٩﴾

﴿ فَلَمَّا أَسْتَيْسُوا مِنْهُ خَلَصُوا

مَعِيًا قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ

تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ

عَلَيْكُمْ مَوْثِقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلُ

مَا قَرَطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أَبْرَحَ

నా తండ్రి నాకు అనుమతి ఇవ్వనంత వరకు, లేదా అల్లాహ్ నా గురించి తీర్పు చెయ్యనంత వరకు, నేను ఈ దేశాన్ని వదలను. మరియు ఆయనే తీర్పుచేసే వారిలో అత్యుత్తముడు.”

81. (ఇంకా ఇలా అన్నాడు): “మీరు మీ నాన్న దగ్గరికి పోయి అతనితో ఇలా చెప్పండి: ‘నాన్నా! వాస్తవానికి నీ కుమారుడు దొంగతనం చేశాడు. మేము అతనిని (దొంగతనం చేస్తూఉండగా) చూడలేదు! మాకు తెలిసిందే (మేము చెబుతున్నాము). మరియు వాస్తవానికి రహస్యంగా జరిగే దానిని మేము చూడలేము కదా!

82. “ ‘మరియు మేము ఉన్న నగరవాసులను మరియు మేము కలిసి తిరిగివచ్చిన బిడారువారిని కూడా అడగండి. మరియు మేము నిశ్చయంగా, సత్యం పలుకుతున్నాము.’ ”

83. (య'అఖూబ్) అన్నాడు: “కానీ, మీ (దుష్ట) మనస్సులు మీ చేత మరొక ఘోర కార్యాన్ని తేలికగా చేయించాయి. ఇక నా కొరకు సహనమే మేలైనది. ఇక అల్లాహ్ యే! వారందరినీ నా వద్దకు తీసుకురావచ్చు! నిశ్చయంగా, ఆయనే సర్వజ్ఞుడు, మహా వివేకవంతుడు.”

84. మరియు అతను వారినుండి ముఖం త్రిప్పకొని అన్నాడు: “అయ్యో! యూసుఫ్.” అతని కన్నులు, దుఃఖంపలన తెల్లబడ్డాయి (చూపు పోయింది). అయినా అతను దానిని (వెలిబుచ్చకుండా) అణచుకున్నాడు.

الْأَرْضَ حَتَّىٰ يَأْذَنَ لِي أَبِي أَوْ يَحْكُمَ
اللَّهُ لِي ۖ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٠﴾

أَرْجِعُوا إِلَيَّ أَيُّكُمْ فَقُولُوا بِنَاءً
إِنِّي بِنْتُكَ سَرَقْتُ وَمَا شَهِدْنَا
إِلَّا بِمَا عَلَّمْنَا وَمَا كُنَّا
لِلْغَيْبِ حَافِظِينَ ﴿٨١﴾

وَسَأَلِ الْقَرْيَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا
وَالْعِيرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا
لَصَادِقُونَ ﴿٨٢﴾

قَالَ بَلْ سَوَّلَتْ لَكُمْ أَنفُسُكُمْ أَمْرًا
فَصَبِّرْ ۖ جَمِيلٌ ۖ عَسَىٰ اللَّهُ أَنْ
يَأْتِيَنِي بِهِمْ جَمِيعًا ۚ إِنَّهُ هُوَ
الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ ﴿٨٣﴾

وَوَلَّىٰ عَنْهُمْ وَقَالَ يَا سَفَىٰ عَلَىٰ
يُوسُفَ وَأَبْصَتْ عَيْنَاهُ مِنْ
الْحُزْنِ فَهُوَ كَظِيمٌ ﴿٨٤﴾

85. అతని (కుమారులు) అన్నారు: “అల్లాహ్ తోడు! నీవు వ్యాధితో కృశించి పోయేవరకో, లేదా నశించిపోయేవరకో యూసుఫ్ ను జ్ఞాపకం చేసుకోవటం మానవు.”

86. (య'అఖుబ్) అన్నాడు: “వాస్తవానికి నా ఆవేదనను మరియు నా దుఃఖాన్ని నేను కేవలం అల్లాహ్ తో మాత్రమే మొరపెట్టుకోగలను మరియు మీకు తెలియనిది నాకు అల్లాహ్ ద్వారా తెలుస్తుంది.

87. నా కుమారులారా! మీరు పోయి యూసుఫ్ ను మరియు అతని సోదరుణ్ణి గురించి దర్యాప్తు చేయండి మరియు అల్లాహ్ అనుగ్రహం పట్ల నిరాశ చెందకండి. నిశ్చయంగా, సత్యతిరస్కార జాతికి చెందిన వారు తప్ప, ఇతరులు అల్లాహ్ అనుగ్రహం పట్ల నిరాశ చెందరు.”¹

88. వారు అతని (యూసుఫ్) దగ్గరకు (మరల) వచ్చి² అన్నారు: “ఓ సర్దార్ (అ'జీజ్)! మేము మా కుటుంబంవారు చాలా ఇబ్బందులకు గురిఅయ్యాము. మరియు మేము చాలా తక్కువ సామగ్రి తెచ్చాము, కాని మాకు పూర్తి సామగ్రిని (ధాన్యాన్ని) దానధర్మ రూపంలోనైనా సరే ఇవ్వండి. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ దానధర్మాలు చేసేవారికి మంచి ప్రతిఫలం ఇస్తాడు.”

قَالُوا تَاللَّهِ تَفْتُونَ تَذَكَّرْ

يُوسُفَ حَتَّى تَكُونَ حَرَضًا أَوْ

تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ ﴿٨٥﴾

قَالَ إِنَّمَا أَشْكُوا بَثِّي وَحُزْنِي

إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا

تَعْلَمُونَ ﴿٨٦﴾

يَبْنَئِي أَدْهَبُوا فَتَحَسَّبُوا مِنْ

يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَأْتِسُوا مِنْ

رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَأْتِسُ مِنْ رَوْحِ

اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ ﴿٨٧﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا

الْعَزِيزُ مَسْنَا وَأَهْلْنَا الضَّرُّ وَجِئْنَا

بِبِضْعَةٍ مُرْجَلَةٍ فَأَوْفِ لَنَا

الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ

يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ ﴿٨٨﴾

1. చూడండి, 15:56.

2. ధాన్యం కొరకు, ఇది వారి మూడవ ఈజిప్టు ప్రయాణం.

89. (యూసుఫ్) అడిగాడు: “అజ్ఞానంలోపడి మీరు యూసుఫ్ మరియు అతని సోదరునితో ఎలా వ్యవహరించారో మీకు గుర్తుందా?”

90. వారన్నారు: “ఏమిటి? వాస్తవానికి నీవే యూసుఫ్‌వా?” అతను జవాబిచ్చాడు: “నేనే యూసుఫ్‌ను మరియు ఇతడు (బెన్యామీన్) నా సోదరుడు. నిశ్చయంగా, అల్లాహ్ మమ్మల్ని అనుగ్రహించాడు. నిశ్చయంగా, ఎవరైతే దైవభీతి కలిగివుండి, సహనంతో ఉంటారో, అలాంటి సజ్జనుల ప్రతిఫలాన్ని అల్లాహ్ ఎన్నడూ వృథాచేయడు.”

91. వారన్నారు: “అల్లాహ్ తోడు! వాస్తవంగా, అల్లాహ్ నీకు మాపై ఔన్నత్యాన్ని ప్రసాదించాడు మరియు నిశ్చయంగా, మేము అపరాధులము!”

92. (యూసుఫ్) అన్నాడు: “ఈ రోజు మీపై ఎలాంటి నిందలేదు.¹ అల్లాహ్ మిమ్మల్ని క్షమించు గాక! ఆయన కరుణించే వారిలో అందరికంటే ఉత్తమమైన కారుణ్యమూర్తి!

93. “మీరు నా ఈ చొక్కా తీసుకొనిపోయి దానిని నాతండ్రి ముఖంమీద వేయండి. అతనికి దృష్టివస్తుంది. మరియు మీరు మీ కుటుంబం వారినందరినీ నా వద్దకు తీసుకొనిరండి.”

قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ
وَإِخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ ﴿٨٩﴾

قَالُوا أءِئناكَ لَأَنْتَ يُوسُفُ
قَالَ أَنَا يُوسُفُ وَهَذَا أَخِي قَدْ
مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مِنْ يَتْرَقِ
وَيَصْبِرُ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ

أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٩٠﴾

قَالُوا تَاللَّهِ لَقَدْ ءِثْرَكَ اللَّهُ
عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا

لَخٰطِئِينَ ﴿٩١﴾

قَالَ لَا تَثْرِبَ عَلَيْنَا يَوْمَ
يَعْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ

الرَّاحِمِينَ ﴿٩٢﴾

أَذْهَبُوا بِعَمِيصِي هَذَا فَالْقَوَهُ
عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأْتِ بِصِيرًا وَأَتُونِي

بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿٩٣﴾

1. ఏవిధంగానైతే యూసుఫ్ (అ.స.) తనను చంపగోరి బావిలో పడవేసిన తన సోదరులను క్షమించారో! అదే విధంగా మక్కా విజయం రోజు దైవప్రవక్త ముహమ్మద్ (స'అస) తనను చంపగోరిన, తన తెగవారైన, మక్కా ఖురైషులను క్షమించారు.

94. ఆ బిడారం (ఈజిప్టు నుండి) బయలుదేరగానే వారితండ్రి అన్నాడు: “మీరు నన్ను బుద్ధినిశించిన ముసలివాడు అన్నా! నిశ్చయంగా నాకు యూసుఫ్ సువాసన వస్తోంది.”

95. (అతడి దగ్గర ఉన్నవారు) అన్నారు: “అల్లాహ్ తోడు! నిశ్చయంగా, నీవు నీ పూర్వపు పొరపాటులోనే పడిఉన్నావు.”

96. ఆ తరువాత శుభవార్త తెలిపేవాడు వచ్చి (యూసుఫ్ చొక్కాను) అతని ముఖం మీద వేయగానే అతని దృష్టి తిరిగి వచ్చేసింది. (అప్పుడు) అతను అన్నాడు: “ఏమీ నేను మీతో అనలేదా? ‘మీకు తెలియనిది నాకు అల్లాహ్ ద్వారా తెలుస్తుందని?’”

97. వారన్నారు: “ఓ మా నాన్నా! మా పాపాల క్షమాపణకై (అల్లాహ్ ను) ప్రార్థించు. నిశ్చయంగా, మేము అపరాధులము.”

98. అతను అన్నాడు: “మిమ్మల్ని క్షమించమని నేను నా ప్రభువును ప్రార్థించగలను. నిశ్చయంగా, ఆయన క్షమాశీలుడు, అపార కరుణాప్రదాత!”

99. తరువాత వారందరూ యూసుఫ్ వద్దకు వెళ్ళినప్పుడు, అతను తన తల్లి దండ్రులకు¹ స్థానమిచ్చి అన్నాడు: “ఈజిప్టులో ప్రవేశించండి. అల్లాహ్ కోరితే, మీకు సుఖ శాంతులు దొరుకుతాయి.”

وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ

أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ

لَوْلَا أَن تَفْعِدُونِ ﴿٩٤﴾

قَالُوا تَاللَّهِ إِنَّكَ لَفِي ضَلَالِكَ

الْقَدِيمِ ﴿٩٥﴾

فَلَمَّا أَن جَاءَ الْبَشِيرُ أَلْفَهُ عَلَى

وَجْهِهِ، فَارْتَدَّتْ بَصِيرًا قَالَ أَلَمْ أَقُلْ

لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا

تَعْلَمُونَ ﴿٩٦﴾

قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كُنَّا

خَاطِبِينَ ﴿٩٧﴾

قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ

هُوَ الْعَفُورُ الرَّحِيمُ ﴿٩٨﴾

فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ آوَىٰ

إِلَيْهِ أَبْوَابَهُ وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِن

شَاءَ اللَّهُ أَعْمِينَ ﴿٩٩﴾

1. యూసుఫ్ ('అ.స.) మరియు బెన్యామీన్ తల్లి రాచెల్ (Rachel), బెన్యామీన్ పుట్టిన తరువాత మరణించింది. కావున ఇక్కడ అతని తండ్రితో పాటు వచ్చిన ఆమె అతని తల్లి చెల్లెలు. తల్లి మరణించిన తరువాత య'అఖూబ్ ('అ.స.) ఆమె చెల్లెలును నివాహమాడారని, కొందరు వ్యాఖ్యాతలు అంటారు. (ఫ'త్త్ అల్-ఖుద్ర్). కాని ఇమామ్ ఇబ్నె-జుర్రీ 'తబరీ (ర'హ్) అభిప్రాయమేమిటంటే, యూసుఫ్ ('అ.స.) తల్లి బ్రతికి ఉండెను. ఆమె తన భర్త వెంట వచ్చింది, (ఇబ్నె-కసీ'ర్).

100. మరియు అతను తన తల్లి దండ్రులను సింహాసనం మీద కూర్చోబెట్టు కున్నాడు. మరియు వారందరూ అతని ముందు సాష్టాంగపడ్డారు.¹ మరియు (యూసుఫ్) అన్నాడు: “ఓ నా తండ్రి! నేను పూర్వం కన్న కల యొక్క భావం ఇదే కదా! నా ప్రభువు వాస్తవంగా దానిని సత్యంచేసి చూపాడు. మరియు వాస్తవంగా నన్ను చెరసాల నుండి బయటికితీసి కూడా నాకు ఎంతో మేలుచేశాడు; నాకూ మరియు నా సోదరుల మధ్య షైతాను విరోధం కలిగించిన తరువాత (ఇప్పుడు) మిమ్మల్ని ఎడారి నుండి (ఇక్కడకు) తెచ్చాడు. నిశ్చయంగా, నా ప్రభువు సూక్ష్మగ్రాహి, తాను కోరినది యుక్తితో నెరవేర్చుతాడు. నిశ్చయంగా, ఆయన సర్వజ్ఞుడు, మహా వివేకవంతుడు. (1/4)

101. * “ఓ నా ప్రభూ! నీవు నాకు వాస్తవంగా రాజ్యాధికారాన్ని ప్రసాదించావు మరియు నాకు స్వప్ననిర్వచన జ్ఞానాన్ని కూడా ప్రసాదించావు. నీవే భూమ్యా కాశాలకు మూలాధారుడవు. మరియు ఇహపర లోకాలలో నీవే నా సంరక్షకుడవు. నీకు విధేయునిగా (ముస్లింగా) ఉన్న స్థితిలోనే నన్ను మరణింపజేయి. మరియు నన్ను సద్వర్తనులలో కలుపు.”

وَرَفَعَ أَبَوَيْهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا
لَهُ سُجَّدًا وَقَالَ يَا أَبَتِ هَذَا تَأْوِيلُ
رُؤْيَاكَ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلْنَا رُبِّي حَقًّا
وَقَدْ أَحْسَنَ بِي إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ
السِّجْنِ وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْوِ مِنْ
بَعْدِ أَنْ نَزَغَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنَ
إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي لَطِيفٌ لِمَا يَشَاءُ
إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

رَبِّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمَلِكِ
وَعَلَّمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ
فَاطِرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ
وَلِيِّ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ تَوَفَّنِي
مُسْلِمًا وَالْحَقِّي بِالصَّلِحِينَ

1. ఈ సాష్టాంగం కేవలం ఒకరి పట్ల ఉన్న గౌరవాన్ని చూపటానికి చేసింది. ఈ విధంగా గౌరవం చూపడం య'అఖూబ్ ('అ.స.) షరీయత్లో అనుమతించబడివుండెను. కాని ము'హమ్మద్ ('స'అస) షరీయత్లో గౌరవార్థం కూడా ఎవరిముందైనా సాష్టాంగం చేయటం ధర్మసమ్మతం కాదు.

2. ఈజిప్టుతో పోల్చితే అకాలంలో కానాన్ ఒక ఎడారి మాదిరిగానే ఉండెను. అల్-బద్'వు: ఎడారి, (చూ.12:100); అల్-బాదు: ఎడారి వాసుడు, (చూ.22:25); బాదుస్ బ.వ.: ఎడారి వాసులు (చూ.33:20). అల్ అ'అరాబ్, అంటే, కూడా ఎడారి వాసులు (బద్షాలు, చూ. 9:90).

102. (ఓ ప్రవక్తా!) మేము నీకు దివ్యజ్ఞానం (వహీ) ద్వారా అవతరింపజేసిన ఈ గాథ అగోచర విషయాలలోనిది. ఎందుకంటే, వారందరూ కలసి కుట్రలుపన్ని, నిర్ణయాలు చేసినప్పుడు, నీవు అక్కడ వారితోబాటు లేకుంటివి!¹

103. మరియు నీవు ఎంత కోరినా, వీరిలో చాలామంది విశ్వసించేవారు కారు.²

104. మరియు నీవు వారిని దీని (హితబోధ) కొరకు ఎలాంటి ప్రతిఫలాన్ని అడగటం లేదు. ఇది సర్వలోకాల వారికి కేవలం ఒక హితబోధ మాత్రమే.

105. మరియు ఆకాశాలలో మరియు భూమిలో ఎన్ని సూచనలను వారు చూస్తూ ఉన్నారు. అయినా వారు (వాటిని గమనించలేక) వాటి నుండి ముఖం త్రిప్పుకుంటున్నారు.

ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ

إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ

أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ ﴿١٠٢﴾

وَمَا أَكْثَرُ النَّاسِ وَلَوْ

حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٠٣﴾

وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ

هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

وَكَاتِنٍ مِّنْ آيَاتٍ فِي السَّمَوَاتِ

وَالْأَرْضِ يَمُرُّونَ عَلَيْهَا وَهُمْ

عَنْهَا مُعْرِضُونَ ﴿١٠٥﴾

1. ఇక్కడ అల్లాహ్ (సు.తా.) విశదీకరించేది ఏమిటంటే, కొందరు సత్యతిరస్కారులు నిందమోపినట్లు ఈ విషయాలు ముహమ్మద్ (స'అస) ఎవరితోనో విని నేర్చుకున్నవి కావు. ఎందుకంటే ఇవి క్రైస్తవుల మరియు యూదుల కథలకు భిన్నంగా ఉన్నాయి. ఇంకా అల్లాహ్ (సు.తా.) ఇక్కడ సాక్ష్యమిస్తున్నాడు: "ఇవి దైవప్రవక్త (స'అస)కు వహీద్వారా తెలుపుతున్నాను," అని. మరొక విషయం ఏమిటంటే ప్రవక్తలకు అల్లాహ్ (సు.తా.) తెలిపినది తప్ప, అగోచర విషయాల జ్ఞానం ఉండదు. ఇంకా ఇతర చోట్లలో కూడా అల్లాహ్ (సు.తా.) అన్నాడు: "మేము తెలిపినది తప్ప ఓ ముహమ్మద్(స'అస)! నీకు అగోచర విషయాల జ్ఞానం లేదు." (చూడండి, 3:17, 44; 28:45-46; 38:69-70).

2. అల్లాహ్ (సు.తా.) తన ప్రవక్తల ద్వారా, ప్రజలకు గడిచినవారి వృత్తాంతాలు తెలిపి గుణపాఠం నేర్చుకొని, సత్యధర్మం (ఇస్లాం) మీద ఉండాలని బోధించాడు. అయినా ప్రజలు వాటిని కేవలం కాలక్షేపానికి మాత్రమే విన్నట్లు వింటున్నారు. గుణపాఠం నేర్చుకొని సత్యధర్మాన్ని అవలంబించే వారు తక్కువే!

106. మరియు వారిలో చాలా మంది అల్లాహ్‌ను విశ్వసించి కూడా, ఆయనకు సాటి కల్పించే వారున్నారు.¹

107. ఏమిటి? అల్లాహ్ శిక్ష తమను క్రమ్ముకోకుండా, వారు సురక్షితంగా ఉండగలరని, వారు భావిస్తున్నారా? లేదా వారికి తెలియకుండానే అకస్మాత్తుగా (అంతిమ) ఘడియ రాదని వారు భావిస్తున్నారా?

108. (వారితో) అను: “ఇదే నా మార్గం. నేనూ మరియు నన్ను అనుసరించే వారూ, నిశ్చిత జ్ఞానంతో మిమ్మల్ని అల్లాహ్ వైపునకు పిలుస్తున్నాము. మరియు అల్లాహ్ సర్వలోపాలకు అతీతుడు మరియు నేను ఆయనకు సాటికల్పించే వారిలోని వాడను కాను!”

109. మరియు మేము నీ కంటే పూర్వం దివ్యజ్ఞానం (వహీ) ఇచ్చి పంపిన వారందరూ పురుషులే,² వారూ నగర వాసులలోని వారే. ఏమీ? మీరు భూమిలో సంచారం చేయలేదా, తమ పూర్వీకుల గతి ఏమయిందో చూడటానికి? దైవభీతి గలవారికి పరలోకవాసమే ఎంతో మేలైనది. ఏమీ? మీరిది అర్థం చేసుకోలేరా?

وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا

وَهُمْ مُشْرِكُونَ ﴿١٠٦﴾

أَفَأَمِنُوا أَنْ تَأْتِيَهُمْ غَشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ

اللَّهِ أَوْ تَأْتِيَهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا

يَشْعُرُونَ ﴿١٠٧﴾

قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ

عَلَىٰ بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي

وَسَبَّحَنَ اللَّهَ وَمَا أَنَا مِنَ

الْمُشْرِكِينَ ﴿١٠٨﴾

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا

نُوحًا إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرَىٰ أَفَلَمْ

يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا

كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ

قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِلَّذِينَ

اتَّقَوْا أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٠٩﴾

1. చాలామంది ముష్రీకులు భూమ్యాకాశాల సృష్టికర్త మరియు పోషకుడు, అల్లాహ్ (సు.తా.) మాత్రమే అని నమ్ముతారు. అయినా తమ ఆరాధనలలో ఆయనకు సాటి కల్పిస్తారు. దర్శలకు పోయి మన్నతులు చేసేవారి విషయం కూడా ఇలాంటిదే.

2. ఇక్కడ, ప్రవక్తలందరూ పురుషులే, అని విశదీకరించబడింది. స్త్రీలకు ప్రవక్తత్వం ఇవ్వబడలేదు. మరొక విషయం విశదమయ్యేదేమిటంటే, ప్రవక్తలందరూ అహ్లల్ ఖురా' పురవాసులే కానీ అహ్లల్ బాదియహ్ సహరా వాసులు (పల్లెటూరు వాసులు) కారు.

110. తుదకు ప్రవక్తలు నిరాశులయ్యారు మరియు వారు వాస్తవానికి (ప్రజలద్వారా) అబద్ధీకులని తిరస్కరించబడ్డారని భావించినప్పుడు వారికి (ప్రవక్తలకు) మా సహాయం లభించింది కాబట్టి మేము కోరినవాడు రక్షించబడ్డాడు. మరియు మా శిక్ష అపరాధులైన జాతి వారిపై నుండి తొలగింపబడదు.

111. వాస్తవానికి వారి గాఢలలో బుద్ధి మంతులకు గుణపాఠం ఉంది. ఇది (ఈ ఖుర్ఆన్) కల్పిత గాఢ కాదు. కాని ఇది ఇంతవరకు వచ్చిన గ్రంథాలలో మిగిలివున్న సత్యాన్ని ధృవీకరిస్తుంది మరియు ప్రతి విషయాన్ని వివరిస్తుంది మరియు ఇది విశ్వసించే వారికి మార్గదర్శిని మరియు కారుణ్యం కూడాను.

حَقَّ إِذَا اسْتَيْسَسَ الرُّسُلُ
وَوَطَّوْا أَنَّهُمْ قَدْ كَذَّبُوا
جَاءَهُمْ نَصْرُنَا فَنُجِّى مَنْ نَشَاءُ
وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ
الْمُجْرِمِينَ ﴿١١٠﴾

لَقَدْ كَانَتْ فِي قَصصِهِمْ عِبْرَةً
لِّأُولِي الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا
يُفْتَرَىٰ وَلَكِن تَصْدِيقَ
الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ
كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ
يُؤْمِنُونَ ﴿١١١﴾